

Heat map Zwaar werk - RVU

Sociale partners samen
voor duurzame inzetbaarheid

Bezwarende werkomstandigheden

Er zijn verschillende categorieën van belastende aspecten als we het over zwaar werk hebben:

1. Fysiek en fysisch belastende aspecten;
2. Psychische belasting en mentale inspanning;
3. Onregelmatige werktijden.

Daarnaast is de blootstellingsduur (hoe vaak, hoe lang en in welke omvang komt het zware werk voor) een aspect dat meeweegt in de zwaarte van het werk. Ook kenmerken van organisaties en van de medewerker zelf spelen een rol.

De bezwarende aspecten van het werk kunnen verminderd worden door de aanwezigheid van regelmogelijkheden (op het gebied van ontwikkelen, benutten en ontzien) of buffers (sociale steun, materiële en immateriële waardering, goede communicatie en goede arbeidsverhoudingen).

De wijze waarop deze verschillende aspecten en factoren op elkaar inwerken zijn weergegeven in het SPDI Zwaar werk model.

Checklist Bezwarende werkomstandigheden

Fysiek	<i>tillen/ neerzetten, dragen/ sjouwen, duwen en/of trekken, (trap)lopen en/of klimmen/ klauteren/kruipen, ongemakkelijke werkhouding, langdurig staan en/of zitten, herhalende bewegingen, trillingen</i>
Fysisch	<i>lawaai, geur, stank, gevaarlijke stoffen, hitte en/ of koude, straling, stoffige of natte omgeving, fysieke veiligheid, gevaarlijke situaties/werkplekken</i>
Mentaal	<i>langdurige concentratie, hoge mate van alertheid, oordeelsvorming</i>
Psychisch	<i>tijdsdruk, geen autonomie/regelmogelijkheden, geen contactmogelijkheden, eenzijdige taken, kort-cyclisch werk, korte herhalingen, eentonige taken, spanning, werken in een (sociaal) onveilige omgeving, agressie, menselijk leed</i>
Onregelmatige rust- en werktijden	<i>lange werkdagen en/of werkweken, werken op onregelmatige tijdstippen, ploegendienst, avond/ nacht en/of weekendwerk, kwalitatief slechte roosters, veel nachtdiensten, wisselende en/of onvoorspelbare werktijden, consignatie-/ bereikbaarheids- en/of aanwezigheids- diensten, gebrek aan zeggenschap over arbeidstijden en rooster</i>

Belastende factoren

Fysieke
inspanning

Fysisch
zware
omstandig-
heden

Psychische
inspanning
en
mentale
belasting

Onregel-
matige
werktijden

Combinatie van belastende factoren

Intensiteit

Frequentie

Duur

Interventies

Zwaarte verminderen
(voorkomen)

Tijdig omscholen naar
ander werk (ontwikkelen)

Belastende en minder
belastende taken
afwisselen (benutten)

Herstel mogelijkheden
vergroten (ontzien)

Gevolgen

Korte termijn

- Mentale en/of fysieke klachten
- Kortdurend verzuim
- Verminderde productiviteit
- Minder energie en werkplezier

Lange termijn

- Slijtage
- Ongevallen
- Langdurig verzuim
- Uitval
- WIA instroom

Kenmerken organisatie

- Aanpassingsvermogen
- Financieel gezond
- Juiste mens op de juiste plaats

Kenmerken medewerker

- Gezond
- Bekwaam
- Gemotiveerd

Buffers

- Sociale steun
- Materiële en immateriële waardering
- Goede communicatie
- Goede arbeidsverhoudingen

Heatmap

Het werk kan op bepaalde aspecten en voor bepaalde functies zwaar zijn. In de heatmap kunnen sociale partners aangegeven welke functiefamilies dermate zware werkomstandigheden kennen dat het, ondanks alle bestaande maatregelen, kan leiden tot een verhoogd risico op gezondheidsklachten of vroegtijdig uitval.

Op basis van de Quickscan Bezwarende werkomstandigheden van SPDI (gebaseerd op de gevalideerde checklist Bezwarende werkomstandigheden van FNV) kan de heatmap ingevuld worden. In het rood is aangegeven welke functies(families) welke vorm van bezwarende werkomstandigheden kennen. Op de volgende pagina zijn de meest bezwarende werkomstandigheden van deze functies aangegeven.

Naast de QuickScan kan ook in het functiewaarderingssysteem of in de RI&E informatie gevonden worden over bezwarende werkomstandigheden in bepaalde functies.

Functiefamilie	Fysiek			Fysisch			Mentaal/ Psychisch			Onregelmatige werktijden		
	I	F	D	I	F	D	I	F	D	I	F	D
	Red	Red	Red	Yellow	Yellow	Yellow	Red	Red	Red	Red	Red	Red
	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Red	Red	Red	Yellow	Yellow	Yellow
	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Red	Red	Red	Yellow	Yellow	Yellow
	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Yellow	Yellow	Yellow
	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Yellow	Yellow	Yellow	Green	Green	Green
	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Yellow	Yellow	Yellow	Green	Green	Green
	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Yellow	Yellow	Yellow	Green	Green	Green
	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Yellow	Yellow	Yellow	Red	Red	Red
	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Red	Red	Red

I = Intensiteit, F= Frequentie, D= Duur

Komt vaak voor

komt soms voor

komt weinig voor

Checklist Bezwarende werkomstandigheden

Fysiek	<i>tillen/ neerzetten, dragen/ sjouwen, duwen en/of trekken, (trap)lopen en/of klimmen/ klauteren/ kruipen, ongemakkelijke werkhouding, langdurig staan en/of zitten, herhalende bewegingen, trillingen</i>
Fysisch	<i>lawaai, geur, stank, gevaarlijke stoffen, hitte en/of koude, straling, stoffige of natte omgeving, fysieke veiligheid, gevaarlijke situaties/werkplekken</i>
Mentaal	<i>langdurige concentratie, hoge mate van alertheid, oordeelsvorming</i>
Psychisch	<i>tijdsdruk, geen autonomie/ regelmogelijkheden, geen contactmogelijkheden, eenzijdige taken, kort-cyclisch werk, korte herhalingen, eentonige taken, spanning, werken in een (sociaal) onveilige omgeving, agressie, menselijk leed</i>
Onregelmatige rust- en werktijden	<i>lange werkdagen en/of werkweken, werken op onregelmatige tijdstippen, ploegendienst, avond/ nacht en/of weekendwerk, kwalitatief slechte roosters, veel nachtdiensten, wisselende en/of onvoorspelbare werktijden, consignatie-/ bereikbaarheids- en/of aanwezigheids- diensten, gebrek aan zeggenschap over arbeidstijden en rooster</i>

Funcatiefamilie	Fysiek	Fysisch	Mentaal/Psychisch	Onregelmatige werk-tijden

Werkgerelateerde bezwaren en ORBA

Om te kunnen vaststellen of en zo ja welke functies zwaar werk betreffen kan in plaats van de QuickScan of aanvullend op de QuickScan ook gekeken worden naar de ORBA systematiek (AWVN). (indien van toepassing)

ORBA kijkt niet naar het werken in onregelmatige diensten maar kan wel gebruikt worden om de andere bezwarende werkzaamheden in beeld te krijgen.

Om te bepalen of een functie als ‘zwaar’ gekenmerkt kan worden met betrekking tot Werkgerelateerde Bezwaren zijn richtinggevende vragen en voorbeelden uitgewerkt.

1. Is het kenmerkend voor de functie dat men bij de uitoefening van de werkzaamheden te maken heeft met ..?
2. Komt dit dagelijks voor (niet incidenteel) en voor een substantieel deel van de werktijd (meer dan 1 uur)?

En bij Persoonlijk risico de vragen:

1. Is er in de betreffende functie een (reële) kans dat zich een ongeval voordoet c.q. dat de betreffende medewerker lichamelijk letsel oploopt (uitgaande van het feit dat de medewerker zich houdt aan alle veiligheidsvoorschriften en -maatregelen)?
2. Is het letsel zodanig dat dit gevolgen heeft voor de arbeidsgeschiktheid van de medewerker, bijvoorbeeld dat tijdelijk of blijvend aangepast werk kan worden verricht?

ORBA Werkgerelateerde bezwaren

Zwaarte	De bezwarende lichamelijke inspanning die een persoon moet leveren om een voorwerp (anders dan het eigen lichaam) in de gewenste positie te krijgen en/of te houden. Vb: Bedieningswerkzaamheden waarbij fysieke inspanning nodig is, Hanteren van (zware) gereedschappen, onderdelen Inpakken, schoonmaken
Houding en beweging	De bezwarende lichamelijke inspanning die een persoon moet leveren voor het handhaven van een lichaamshouding (statisch) en/of het uitvoeren van een lichaamsbeweging (dynamisch). Vb: Bukken, reiken, boven de macht werken, Werkzaamheden op moeilijk toegankelijke plaatsen, Eenzijdige, repeterende bewegingen, Langdurig besturen van voertuigen
Werk omstandigheden	De hinder die een persoon door het uitoefenen van de functie ondervindt ten gevolge van fysische en psychische fenomenen. Vb: geluid (lawaaï), trillingen/schokken, warmte (hitte), kou, wisselende temperaturen, weersinvloeden, tocht stof, rook, damp, irriterende stoffen/chemicaliën, vuil, stank
Persoonlijk Risico	De mate waarin de arbeidsgeschiktheid van de medewerker wordt bedreigd door de uitoefening van de functie. Hierbij wordt gekeken naar de kans dat zich een ongeval voordoet en de ernst van het eventuele gevolg hiervan.